Ministerie van Justitie en Veiligheid

Aan de Minister van Justitie en Veiligheid
Aan de Minister voor Rechtsbescherming

Directie Wetgeving en Juridische Zaken
Sector Straf- en Sanctierecht

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Datum
5 juni 2024

Ons kenmerk
5531874

nota

Nota naar aanleiding verslag wetsvoorstel versterking strafrechtelijke aanpak ondermijnende criminaliteit II

1. Aanleiding

Op 9 februari 2023 heeft de Vaste Commissie voor Justitie en Veiligheid van de Tweede Kamer verslag uitgebracht (Kamerstukken II 2023/24, 36463, nr. 5). De vragen zijn in de bijgevoegde concept-nota naar aanleiding van het verslag beantwoord.

Deze nota wordt aan u beiden voorgelegd vanwege de verantwoordelijkheid van MJenV voor de aanpak van georganiseerde, ondermijnende criminaliteit en vanwege de verantwoordelijkheid van MRb voor het Wetboek van Strafvordering. Parallel wordt aan de minister van Financiën een nota voorgelegd ter instemming met de conceptbeantwoording ten aanzien van het onderdeel spoedbevriezing dat via dit wetsvoorstel wordt opgenomen in de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme vanwege diens verantwoordelijkheid voor die wet.

2. Geadviseerd besluit

Instemmen met de inhoud van de conceptnota naar aanleiding van het verslag en verzending daarvan aan de Tweede Kamer.

3. Kernpunten

Inbreng voor het verslag is geleverd door de fracties van GroenLinks-PvdA, VVD, NSC, D66, BBB, CDA, SP en ChristenUnie. De gestelde vragen richten zich voor een belangrijk deel op de strafbaarstelling van een verborgen ruimte in een vervoermiddel. Daarnaast zijn vragen gesteld over de uitbreiding van bestraffingsmogelijkheden met betrekking tot enkele ondermijnende delicten (ontzetting uit rechten en verhoging boetes), de verruimde mogelijkheid tot hoofdelijke oplegging van een ontnemingsmaatregel, de spoedbevriezingsmogelijkheid voor de financial intelligence unit (FIU-Nederland) met betrekking tot ongebruikelijke transacties via banken en de wijziging van de regeling om rechters te kunnen wraken in het (huidige) Wetboek van Strafvordering. Ook is gevraagd naar de stand van zaken van het wetsvoorstel confiscatie criminele goederen.

4. Toelichting

Voor de beantwoording van de gestelde vragen is aangesloten bij de memorie van toelichting. Een groot deel van de vragen heeft betrekking op de strafbaarstelling van een verborgen ruimte in een vervoermiddel. Deze vragen richten zich

Directie Wetgeving en Juridische Zaken
Sector Straf- en Sanctierecht

Datum
5 juni 2024

Ons kenmerk
5531874

voornamelijk op de reikwijdte van de strafbaarstelling en het bewijs hiervan. In lijn met de memorie van toelichting is dit nader toegelicht.
Hieronder worden enkele onderwerpen belicht die niet in de memorie van toelichting aan de orde zijn gekomen en waarover meerdere vragen zijn gesteld.

Verruimde mogelijkheid tot hoofdelijke oplegging van een ontnemingsmaatregel
Enkele fracties (GroenLinks-PvdA, NSC en BBB) zijn bezorgd dat de hoofdelijke oplegging ertoe kan leiden dat een veroordeelde aansprakelijk wordt voor wederrechtelijk verkregen voordeel voor strafbare feiten die hij niet heeft gepleegd.

Nader is toegelicht dat er een extra waarborg is opgenomen, namelijk dat de veroordeelden een economische eenheid vormden, en dat het aan de rechter is om hierover te beslissen.

Spoedbevriezing (paragraaf 6)
Enkele fracties (GroenLinks-PvdA, BBB en SP) hebben gevraagd waarom de bevoegdheid voor de FIU-Nederland om een bank te verzoeken om de uitvoering van een ongebruikelijke transactie tijdelijk niet uit te voeren is beperkt tot banken.

Nader is toegelicht dat dit een bewuste keuze is op basis van de ervaring uit andere EU-landen waarin deze bevoegdheid op dit moment het meest wordt toegepast ten aanzien van banken. Vanaf 2027 zal deze bevoegdheid ook voor alle andere meldingsplichtige instellingen moeten gelden, op grond van het onlangs aangenomen Europese wetgevingspakket voor het voorkomen van witwassen en terrorismefinanciering.

Uithalers (Artikelsgewijze toelichting, Onderdeel C)
Hoewel de uithalerswet geen onderdeel uitmaakt van dit wetsvoorstel, heeft de VVD gevraagd naar het aantal veroordelingen van uithalers (zeker in 2024), naar de straffen die worden opgelegd en naar de situatie in andere landen, zoals Duitsland en Polen.

Voor het aantal veroordelingen wordt verwezen naar de eerdere beantwoording van Kamervragen, evenals de laatste halfjaarrapportage georganiseerde, ondermijnende criminaliteit. In Duitsland en Polen is het uithalen niet als zodanig strafbaar maar wel als de gedraging in verband kan worden gebracht met daadwerkelijke betrokkenheid bij drugsdelicten. Volledigheidshalve wordt gewezen op het wetsvoorstel tot verhoging van de straffen voor zware drugsdelicten. Voorts is aangegeven dat u de mogelijkheid verkent om onderzoek te laten verrichten naar de situatie rond de strafbaarstelling van het uithalen van drugs in de omringende landen om een beter beeld te krijgen van de strafbaarstelling van het uithalen in die landen.

Wetsvoorstel confiscatie criminele goederen
Meerdere fracties (VVD, BBB, CDA) hebben gevraagd naar de stand van zaken van het wetsvoorstel confiscatie criminele goederen. In reactie hierop is verwezen naar de brief van 15 maart jl., waarin de Kamer is geïnformeerd dat het wetsvoorstel confiscatie criminele goederen niet wordt voortgezet en dat in plaats daarvan een wetsvoorstel zal worden voorbereid dat voorziet in een strafrechtelijke regeling voor een procedure non confiction based confiscation (NCBC), ter implementatie van een nieuwe confiscatierichtlijn.

Directie Wetgeving en Juridische Zaken
Sector Straf- en Sanctierecht

Datum
5 juni 2024

Ons kenmerk
5531874

4.1 Politieke context
Het wetsvoorstel geeft uitvoering aan de in het coalitieakkoord genoemde doelen om het verdienmodel van criminelen harder aan te pakken door de jacht op crimineel geld te intensiveren, zware criminelen effectiever te vervolgen en de straffen te verzwaren om de georganiseerde misdaad beter te kunnen bestrijden.

4.2 Financiële overwegingen
De meeste onderdelen van dit wetsvoorstel hebben dusdanig geringe uitvoeringsconsequenties dat deze binnen bestaande begrotingen van de uitvoeringsorganisaties gedekt kunnen worden.

Voor wat betreft de strafbaarstelling van verborgen ruimten worden in de eerste periode na inwerkingtreding tijdelijk beperkte uitvoeringskosten voor de DJI verwacht vanwege de mogelijkheid tot oplegging van een gevangenisstraf. Omdat van de strafbaarstelling en bestraffing een afschrikwekkend effect zal uitgaan, zullen de kosten voor de DJI op langere termijn naar verwachting afnemen. De eventuele kosten worden in kaart gebracht en kunnen worden gedekt door de ondermijningsmiddelen die bij de begroting 2022 door het kabinet beschikbaar zijn gesteld. De structurele kosten voor de FIU-Nederland (€ 60.000 per jaar) met betrekking de spoedbevriezing worden ook door deze ondermijningsmiddelen gedekt. De extra kosten van de banken worden door de private sector bekostigd.

4.3 Uitvoering
Met de betrokken partijen worden afspraken gemaakt over de uitvoering van de taken die zij op basis van het wetsvoorstel hebben.

4.4 Krachtenveld
Deze nota is binnen JenV afgestemd met DGO, DGSenB (ontzetting van rechten), DGPenV, en de betrokken ketenorganisaties (OM, politie, RvdR, DJI en reclassering) en buiten JenV met MinFin (spoedbevriezing).

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden
Deze beslisnota kan geheel openbaar worden gemaakt, met uitzondering van de persoonsgegevens van de betrokken ambtenaren.

Bijlages:
- Verslag
- Nota naar aanleiding van het verslag